

Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 02.09.2002, sp. zn. 11 Tdo 530/2002, ECLI:CZ:NS:2002:11.TDO.530.2002.1

Číslo: 22/2003

Právní věta:

Námítky vůči druhu a výměře uloženého trestu s výjimkou trestu odnětí svobody na doživotí lze v dovolání úspěšně uplatnit jen v rámci zákonného důvodu uvedeného v ustanovení § 265b odst. 1 písm. h) tr. ř., tedy jen tehdy, jestliže byl obviněnému uložen druh trestu, který zákon nepřipouští, nebo trest ve výměře mimo trestní sazbu stanovenou zákonem na trestný čin, jímž byl uznán vinným. Jiná pochybení soudu spočívající v nesprávném druhu či výměře uloženého trestu, zejména nesprávné vyhodnocení kritérií uvedených v § 31 až § 34 tr. zák. a v důsledku toho uložení nepřiměřeného přísného nebo naopak mírného trestu, nelze v dovolání namítat prostřednictvím tohoto ani jiného dovolacího důvodu podle § 265b odst. 1 tr. ř.

Za jiné nesprávné hmotně právní posouzení, na němž je založeno rozhodnutí ve smyslu důvodu uvedeného v ustanovení § 265b odst. 1 písm. g) tr. ř., je možno, pokud jde o výrok o trestu, považovat jen jiné vady tohoto výroku záležející v porušení hmotného práva, než jsou otázky druhu a výměry trestu, jako je např. pochybení soudu v právním závěru o tom, zda měl či neměl být uložen souhrnný trest nebo úhrnný trest, popi. společný trest za pokračování v trestném činu.

Soud: Nejvyšší soud

Datum rozhodnutí: 02.09.2002

Spisová značka: 11 Tdo 530/2002

Číslo rozhodnutí: 22

Číslo sešitu: 4

Typ rozhodnutí: Usnesení

Hesla: Řízení o dovolání

Předpisy: § 265b odst. 1 písm. h) tr. ř.

Druh: Rozhodnutí ve věcech trestních

Sbírkový text rozhodnutí:

Nejvyšší soud odmítl dovolání podané obviněným P. K. proti rozsudku Krajského soudu v Brně ze dne 19. 4. 2002 sp. zn. 9 To 94/2002 jako soudu odvolacího v trestní věci vedené u Okresního soudu ve Žďáře nad Sázavou pod sp. zn. 2 T 73/2001.

Z odůvodnění:

Obviněný P. K. byl rozsudkem Okresního soudu ve Žďáře nad Sázavou ze dne 20. 12. 2001 sp. zn. 2 T 73/2001 uznán vinným trestnými činy nedovolené výroby a držení omamných a psychotropních látek a jedů podle § 187 odst. 1 tr. zák. a šíření toxikomanie podle § 188a odst. 1 tr. zák. Za tyto trestné činy byl odsouzen podle § 187 odst. 1 tr. zák. za použití § 35 odst. 1 tr. zák. k úhrnnému trestu odnětí svobody v trvání jednoho roku, pro jehož výkon byl zařazen podle § 39a odst. 2 písm. c) tr. zák. do věznic s ostrahou. Podle § 72 odst. 2 písm. b), odst. 4 tr. zák. mu bylo uloženo ochranné ambulantní protitoxikomanické léčení. Zároveň bylo rozhodnuto, že podle § 229 odst. 1 tr. ř. se poškozená pojišťovna V. odkazuje se svým nárokem na náhradu škody na řízení ve věcech občanskoprávních.

Podle skutkových zjištění okresního soudu se obviněný P. K. uvedených trestných činů dopustil tím, že dne 12. 1. 2001 kolem 17.15. hod. na pánském WC v N. baru Š. v N., po vzájemné dohodě nabídnul a předal J. K. na kávové lžičce roztok s obsahem asi jedné čtvrtiny gramu práškového heroinu, který si jej vlastní injekční stříkačkou aplikoval do žíly, čímž si přivodil akutní intoxikaci organismu provázenou bezvědomím a tachykardií, která si v zájmu zachování životních funkcí vyžádala okamžitou hospitalizaci v trvání do 10.00 hod. dne 13. 1. 2001, kdy byl z nemocnice propuštěn.

Proti tomuto rozsudku podal obviněný odvolání, z jehož podnětu Krajský soud v Brně rozsudkem ze dne 19. 4. 2002 sp. zn. 9 To 94/2002 napadené rozhodnutí v celém rozsahu zrušil a za podmínek § 259 odst. 3 písm. a) tr. ř. nově rozhodl tak, že obviněného P. K. uznal vinným trestným činem nedovolené výroby a držení omamných a psychotropních látek a jedů podle § 187 odst. 1 tr. zák. Za tento trestný čin byl pak odsouzen k trestu odnětí svobody v trvání jednoho roku, pro jehož výkon byl zařazen podle § 39a odst. 2 písm. c) tr. zák. do věznic s ostrahou. Podle § 72 odst. 2 písm. b), odst. 4 tr. zák. mu bylo uloženo ochranné ambulantní protitoxikomanické léčení. Zároveň bylo rozhodnuto, že podle § 229 odst. 1 tr. ř. se poškozená pojišťovna V odkazuje se svým nárokem na náhradu škody na řízení ve věcech občanskoprávních.

Podle skutkových zjištění okresního soudu, změněných na základě důkazů provedených před odvolacím soudem, se obviněný P. K. shora uvedeného trestného činu dopustil tím, že dne 12. 1. 2001 kolem 17.15. hod. na pánském WC v N., baru Š. v N. po vzájemné dohodě předal J. K. na kávové lžičce roztok s obsahem asi jedné čtvrtiny gramu práškového heroinu, který si jej vlastní injekční stříkačkou aplikoval do žíly, čímž si přivodil akutní intoxikaci organismu provázenou bezvědomím a tachykardií, která si v zájmu zachování životních funkcí vyžádala okamžitou hospitalizaci v trvání do 10.00 hod. dne 13. 1. 2001, kdy byl z nemocnice propuštěn.

Proti shora citovanému rozsudku Krajského soudu v Brně podal obviněný prostřednictvím obhájkyne dne 19. 6. 2002 dovolání, kterým napadl výrok o trestu, a to z důvodu, že rozhodnutí odvolacího soudu v této části výroku spočívá v nesprávném právním posouzení druhu a výše trestu s ohledem na spáchaný skutek a osobu pachatele. Odkázal přitom na zákonné ustanovení § 265b odst. 1 písm. g) tr. ř.

V textu tohoto mimořádného opravného prostředku dovolatel konstatuje, že nenapadá výrok o vině trestným činem, ani výrok o ochranném opatření či výrok o náhradě škody, jelikož v této části považuje rozsudek za správný. Naopak uložený trest považuje za nepřiměřeně tvrdý. Má za to, že soud se dostatečně nezabýval otázkou možnosti nápravy pachatele, neboť účelem trestu není pouze ochrana společnosti před pachateli trestných činů, ale i jejich výchova k tomu, aby dále vedli řádný život. Obviněný se přitom k části spáchaní trestného činu doznal, zejména k trestnému činu podle § 187 odst. 1 tr. zák. Od listopadu roku 2001 sám dobrovolně nastoupil protitoxikomanickou léčbu v J., kterou má skončit v lednu. Poté hodlá pokračovat v léčbě v komunitě. Pokud by měl nastoupit uložený nepodmíněný trest odnětí svobody, nepochybně se vrátí na samý začátek a jeho odhodlání léčit se z užívání návykových látek tím bude nepochybně zmařeno či ohroženo. I přesto, že již byl souzen pro trestné činy, nikdy to nebyly činy související s nedovolenou výrobou omamných látek či

šíření toxikomanie. Účelu trestu pak podle názoru obviněného může být dosaženo ještě podmíněným trestem odnětí svobody při spodní hranici zákonné trestní sazby.

Závěrem dovolatel navrhuje, aby Nejvyšší soud napadený rozsudek ve výroku o trestu zrušil a sám ve věci rozhodl tak, že obviněnému uloží trest odnětí svobody v dolní hranici zákonné trestní sazby s podmíněným odkladem jeho výkonu na zkušební dobu v trvání dvou až tří let.

K podanému dovolání se podrobně vyjádřil státní zástupce Nejvyššího státního zastupitelství. Uvedl, že námitka týkající se nepřiměřenosti uloženého trestu se nekryje s dovolacím důvodem podle § 265b odst. 1 písm. g) tr. ř., ani s jiným dovolacím důvodem. Výrok o trestu lze podle něj napadat toliko z důvodů § 265b odst. 1 písm. h) tr. ř., tj. proto, že obviněnému byl uložen takový druh trestu, který zákon nepřipouští, nebo proto, že obviněnému byl uložen trest ve výměře mimo trestní sazbu stanovenou v trestním zákoně za trestný čin, jímž byl uznán vinným. Vzhledem k tomu, že sazba trestu odnětí svobody uvedená v ustanovení § 187 odst. 1 tr. zák. činí jeden rok až pět let, nepřichází ani tento dovolací důvod v posuzované trestní věci v úvahu. Navrhl proto, aby Nejvyšší soud podané dovolání obviněného podle § 265i odst. 1 písm. b) tr. ř. odmítl, neboť bylo podáno z jiného důvodu, než je uveden v ustanovení § 265b tr. ř., a aby toto rozhodnutí v souladu s ustanovením § 265r odst. 1 písm. a) tr. ř. učinil v neveřejném zasedání.

Nejvyšší soud jako soud dovolací (§ 265c tr. ř.) nejprve zkoumal, zda v této trestní věci je dovolání přípustné, zda bylo podáno v zákonné lhůtě a oprávněnou osobou. Shledal přitom, že dovolání přípustné je (§ 265a odst. 2 písm. a/ tr. ř.), že bylo podáno v zákonné lhůtě, jakož i na místě, kde lze podání učinit (§ 265e odst. 1, 3 tr. ř.), a že bylo podáno oprávněnou osobou (§ 265d odst. 1 písm. b/, odst. 2 tr. ř.).

Vzhledem k tomu, že dovolání lze podat jen z důvodů uvedených v ustanovení § 265b tr. ř., musel Nejvyšší soud dále posoudit otázku, zda obviněným uplatněný dovolací důvod lze považovat za důvod uvedený v citovaném ustanovení zákona, jehož existence je zároveň podmínkou provedení přezkumu napadeného rozhodnutí dovolacím soudem.

Obviněný v dovolání uvádí jako důvod, že napadené rozhodnutí spočívá v nesprávném právním posouzení druhu a výše trestu, přičemž jej vztahuje k zákonnému ustanovení § 265b odst. 1 písm. g) tr. ř. Podle tohoto ustanovení lze dovolání podat, jestliže rozhodnutí spočívá na nesprávném právním posouzení skutku nebo jiném nesprávném hmotně právním posouzení. Z jiného důvodu, než je uveden v § 265b tr. ř., je dovolání podáno i v případě, kdy je v něm sice citováno některé z ustanovení § 265b tr. ř., ale ve skutečnosti jsou vytýkány vady, které zákon jako důvod dovolání nepřipouští. Tak je tomu i v tomto případě.

Z charakteru dovolatelem uplatněné argumentace lze jednoznačně dovodit, že jeho námitky nesměřují proti právnímu posouzení skutku. Právním posouzením skutku se totiž rozumí jeho kvalifikace, příp. kvalifikace jiné okolnosti skutkové povahy podle příslušných ustanovení hmotného práva. Právní posouzení skutku pak spočívá v řešení otázek, zda popsáný skutek je vůbec trestným činem a o který trestný čin podle příslušného ustanovení zvláštní části trestního zákona jde.

Jiným hmotněprávním posouzením než posouzením skutku je zhodnocení otázky, která nespočívá přímo v právní kvalifikaci skutku, ale v jiné skutkové okolnosti mající význam z hlediska hmotného práva, a to jak hmotného práva trestního, tak i jiných právních odvětví.

Teoreticky pak (jiné) hmotněprávní posouzení zahrnuje i otázky ukládání trestu. Při výkladu tohoto pojmu ve vztahu k zákonnému dovolacímu důvodu podle § 265b odst. 1 písm. g) tr. ř. je však nutno brát na zřetel také jeho vztah k ostatním zákonným důvodům dovolání a celkovou systematiku ustanovení § 265b odst. 1 tr. ř. V tomto konkrétním případě je pak významný vztah k ustanovení §

265b odst. 1 písm. h) tr. ř. a jeho důsledky. Podle tohoto ustanovení je důvod dovolání dán tehdy, jestliže obviněnému byl uložen takový druh trestu, který zákon nepřipouští, nebo mu byl uložen trest ve výměře mimo trestní sazbu stanovenou v trestním zákoně na trestný čin, jímž byl uznán vinným. Jedná se tedy o dovolací důvod, kterým lze napadat toliko pochybení soudu co do druhu a výměry uloženého trestu, a to v jasně vymezených intencích, kdy druh trestu musí být podle zákona nepřipustný či výměra musí být mimo trestní sazbu stanovenou na trestný čin zákonem.

Systematickým výkladem tohoto ustanovení nelze než dojít k závěru, že v něm uvedený dovolací důvod je, pokud jde o hmotněprávní posouzení týkající se druhu a výměry uloženého trestu v soustavě dovolacích důvodů § 265b odst. 1 tr. ř., dovolacím důvodem speciálním vůči důvodu uvedenému v § 265b odst. 1 písm. g) tr. ř. Pokud tedy má některá z osob oprávněných podat dovolání námitky vůči druhu a výměře uloženého trestu, může je uplatnit pouze v rámci tohoto speciálního zákonného dovolacího důvodu, a nikoli prostřednictvím jiného důvodu uvedeného v § 265b odst. 1 tr. ř. Aby pak došlo k jeho naplnění, musí být v textu dovolání namítána existence jedné z jeho dvou alternativ, tedy že došlo k uložení nepřipustného druhu trestu či druhu trestu sice přípustného, avšak mimo zákonnou trestní sazbu. Nelze tedy prostřednictvím tohoto ani jiného dovolacího důvodu podle § 265b odst. 1 tr. ř. namítat jiná pochybení soudu spočívající v nesprávném druhu či výměře uloženého trestu (zejm. nesprávné vyhodnocení kritérií uvedených v § 31 až § 34 tr. zák.)

Výklad opačný (tj. že jiná pochybení soudu vztahující se k druhu a výměře uloženého trestu je možno namítat prostřednictvím jiných dovolacích důvodů ustanovení § 265b odst. 1 tr. ř., zejm. důvodu uvedeného v písm. g/) by nezbytně vedl k závěru o nadbytečnosti zákonné úpravy dovolacího důvodu v § 265b odst. 1 písm. h) tr. ř., což jistě nebylo legislativním záměrem zákonodárce. Pokud by zákonodárce měl v úmyslu umožnit dovolatelům podat dovolání i z jiných důvodů vztahujících se k druhu a výměře trestů, je zřejmé, že by tak učinil právě rozšířením vymezení zmíněného písm. h). Navíc je třeba říct, že dovolání je mimořádným opravným prostředkem sloužícím k napravení skutečně zásadních a podstatných vad, pro které nemůže napadené rozhodnutí obstát a kdy na právní moci není možno trvat, neboť by to bylo ohrožením zákonného a spravedlivého rozhodování, přičemž v tomto smyslu je koncipován i předmětný dovolací důvod.

Ze shora uvedeného pak vyplývá i závěr Nejvyššího soudu, podle kterého za situace, kdy argumentace dovolatele obsažená v textu posuzovaného dovolání směřuje výlučně proti "nepřiměřené tvrdosti" uloženého trestu, spatřované v jeho výměře a druhu (aniž by z ní současně bylo možné dovodit námitky ve smyslu dovolacího důvodu podle § 265b odst. 1 písm. h/ tr. ř.), není naplněn žádný z důvodů dovolání podle § 265b odst. 1 tr. ř. a s ohledem na uložený trest ani § 265b odst. 2 tr. ř. Platí totiž, že obsah konkrétně uplatněných námitek, tvrzení i právních názorů, o něž je v dovolání opírána existence určitého dovolacího důvodu, musí skutečně věcně odpovídat zákonnému vymezení takového dovolacího důvodu podle § 265b tr. ř., nestačí jen formální poukaz na příslušné ustanovení obsahující některý z dovolacích důvodů.

S přihlédnutím ke všem těmto skutečnostem dospěl Nejvyšší soud k závěru, že obviněný podal dovolání z jiných důvodů, než jsou uvedeny v ustanovení § 265c odst. 1 tr. ř., a proto postupoval podle § 265i odst. 1 písm. b) tr. ř. a dovolání obviněného odmítl, aniž z jeho podnětu napadené rozhodnutí a řízení jemu předcházející přezkoumal podle § 265i odst. 3, 4 tr. ř.

O odmítnutí dovolání Nejvyšší soud rozhodl v neveřejném zasedání v souladu s ustanovením § 265r odst. 1 písm. a) tr. ř.

Pouze pro úplnost Nejvyšší soud uvádí, že se neztotožňuje s úvahou Nejvyššího státního zastupitelství, podle kterého lze výrok o trestu napadat pouze z důvodů uvedených v § 265b odst. 1 písm. h) tr. ř. Tento dovolací důvod se vztahuje toliko k druhu a výměře uloženého trestu. Pokud by však dovolatel namítal nesprávné hmotněprávní posouzení, např. ve vztahu k některým "zvláštním

podmínkám” při ukládání trestu, tj. pochybení soudu při ukládání souhrnného trestu, úhrnného trestu a společného trestu za pokračování v trestném činu, správně by odkázal na zákonný dovolací důvod podle § 265b odst. 1 písm. g) tr. ř.